

RAĐANJE TREĆEG TALASA

Nisam neko ko sedi ispred televizora i prati saslušanja u Senatu. Odlazila sam na predavanja, pisala seminarske radove i, iskreno, sve mi je to bilo previše teško. Grupa belaca ispituje jednog crnca u vezi sa njegovim seksualnim devijacijama. Jedna crnkinja koja tvrdi da su je napastvovali, dok je druge žene diskredituju... Nisam mogla da se nateram da pratim taj senzacionalistički napad na ljudski duh.

Po mom mišljenju, ova saslušanja ne tiču se toga da li je Klarens Tomas zaista napao Anitu Hil. Tiču se provere i ponovnog potvrđivanja granica ženskog kredibiliteta i snage.

Da li iskustvo žene može da podrije karijeru muškarca? Da li glas žene, njen osećaj vrednosti i nepravde, može da dovede u pitanje sistem koji se zasniva na potčinjavanju našeg pola? Svedočenje Anite Hil pretilo je da uradi sve to i mnogo više. Da Tomas nije potvrđen pred Senatom, svaki muškarac u Sjedinjenim Državama bio bi u opasnosti. Jer koliko ima senatora koji nikad nisu ispričali seksistički vic? Koliko muškaraca nije iskoristilo svoju privilegiju da na neki način osujete uticaje ili ideje svojih koleginica, prijateljica ili rođaka?

Oni ljudi čiji je osećaj moći toliko očigledno povezan sa stanjem i snagom njihovog penisa shvatiće ovo kao metaforičku kastraciju. Naravno da je ova opasnost ogromna.

Dok neki hvale tu predstavu jer je podigla svest o seksualnom uznemiravanju, više nas zanima njen stvarni ishod. On je dobio unapređenje. Ona je odbačena. Muškarci su dobili potvrdu da njihovoj moći/penisu niko ništa ne može. Žene su dobile upozorenje da zadrže svoja iskustva za sebe.

Ljudi u Americi zaista se protive ženama. Kako pogrešno shvatanje jednakosti među polovima postaje sveprisutno, jača i pokušaj da se lične i političke moći žena ograniče. Tomasova potvrda pred Senatom, vrhovni skup podrške muškoj paradigmi uznemiravanja, šalje jasnu poruku ženama: „Ućutite! Čak i ako progovorite, mi vas nećemo slušati.”

Ja neću da ćutim.

Jasno mi je da živimo pod opsadom. Nameravam da uzvratim. Osvestila sam i oslobodila više potisnutog besa nego što sam mislila da je moguće. Po ko zna koji put tokom ove dvadeset dve godine, osećam se radikalizovano, politizovano, probuđeno. Povratila sam glas, ali ovog puta to nije glas pomirenja.

Veče nakon Tomasove potvrde, upitala sam svog partnera šta misli o celom tom haosu. Njega je najviše brinula Tomasova sklonost da crncima umanji građanska prava i mogućnosti. Osula sam paljbu: „Kad će napredni crnci da stave moja prava i dobrobit na prvo mesto? Kad će, jebote, prestati da toliko pominju 'rasu' kao da se ona odnosi samo na njih?” Odgovorio mi je da reagujem previše emotivno. Vrisnula sam: „Moram da znam – da li si sa mnom ili ćeš im pomoći da me unište?”

Nedelju danas kasnije, putovala sam vozom u Njujork. U redu pored mene sede su majka i ćerka, obe prelepe, obučene u zeleno. Devojčica je imala pletenicu. Njena braon koža bila je svetlucava i glatka, a oči su joj se caklile dok je veselo ćaskala gledajući kroz prozor. Dva muškarca su ušla u voz i smestila se odmah iza mene, pomerajući moje sedišta prilikom sedanja. Zakopala sam se u *Buku i bes*. Počeli su glasno da govore o ženama. „Brate, jebao sam onu kučku celu noć i onda joj se više nisam javio.” „Brate, tako ima mnogo riba, znaš onu ribu koja živi kod Tajrona? E, nju sam na`vatao.”

Majka se približila ćerki koja je sad ćutala. Gledala sam joj u leđa i shvatila da sluša šta ta dva muškarca govore. Razmišljala sam kako baš ja, od svih ljudi koji saučesnički ćute, mogu da promenim to.

Još jedan krupan čovek ulazi u voz. Nakon što se glasno pozdravi s onom dvojicom, seda pored mene. Govori im da ide u Filadelfiju da poseti ženu i dete. Naivno pomislim da je drugačiji od njih. Onda kaže: „Brate, u Filiju ima brdo žena, samo čekaju da ti daju.” Okrenem se ka njemu i ošinem ga pogledom. On sedi na dva mesta, a zglobovi na prstima su mu otečeni. Zamišljam kako me njegovo zlatno prstenje šamara. Predosetio je nešto: „Kako se zoveš, lutka?” Ona dvojica se nagingu ka nama.

Kreće bujica: „Nisam ti ja lutka, nisam ti ni kučka, ni tvoja riba. Kako se usuđuješ da sediš tu i tako govoriš o ženama, a onda se meni obratiš?” Žena/majka se pridružuje i tapše u ritmu. Svi ućute. Onda sledi odgovor: „Kučko, ne kenjaj mi ovde o ženama jer je to obično sranje.” Pljeska rukom o ruku. Ne odustajem. Reći lete.

Instinkt me preuzima i govori mi da izađem. „Pošto vidim da ti nećeš da se pomeriš, ja ću se pomeriti.” Odlazim u drugi vagon. Toliko sam besna da želim da ih ubijem, da se fizički razračunam s njima, da se sklonim od njih. Skoro sam van sebe, na korak od toga da planem. Dosta mi je toga kako se žene unižavaju, napadaju, kako im se oduzima vrednost, kako se zanemaruju. Besna sam, neumoljivo ljuta na sve one koji stupaju u moj lični prostor, koji žele da mi oduzmu prava, koji odbijaju da čuju moj glas.

Kako dani prolaze, pokušavam da razumem šta znači biti deo trećeg talasa feminizma. Počinjem da shvatam da sama sebi, svojoj mlađoj sestri u vozu, svim devojčicama koje će se tek roditi, dugujem da odbacim bes i prihvatim plan. Nakon što se borim s idejama separatizma i militantizma, prihvatam osećanje nemoći. Shvatam da moram da prođem kroz proces promene ako želim da se u potpunosti posvetim osnaživanju žena. Moj udeo u tome mora da bude veći od razgovora, glasanja, izučavanja teorije feminizma. Moj bes i moja svest moraju da se pretoče u konkretno delovanje.

Spremna sam da donesem odluku, kao i moja majka pre mene, da se posvetim prošlosti, zdravlju i izlečenju žena. Svaki od ovih izbora moraće da bude u skladu s mojim feminističkim standardima pravde.

Biti feministkinja znači uvrstiti ideologiju jednakosti i osnaživanja žena u svaki aspekt života. To znači tražiti sopstvenu bistrinu usred sistematskog uništenja, pridružiti se zajednici žena uprkos razilaženjima, istražiti strukture moći s namerom da ih dovedem u pitanje.

Iako deluje jednostavno, mnoge žene ne žele da zauzmu taj stav. Stoga pišem ovo kao molbu svim ženama, naročito ženama svoje generacije: neka vam Tomasova potvr-

da, kao i meni, služi kao podsetnik da borba još nije gotova. Neka vas odbacivanje ženskog iskustva razljuti. Pretvorite bes u političku moć. Nemojte da glasate za njih ukoliko ne žele da rade za vas. Nemojte da vodite ljubav s njima, nemojte da obedujete s njima, nemojte da se brinete o njima dokle god naša sloboda da radimo šta god želimo sa svojim telima i životima ne postane njihov prioritet.

Ja nisam postfeministička feministkinja. Ja sam Treći talas.

(S engleskog preveo Dragan Babić)